

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 68/2020-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. februára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon väzby [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Michalom Ciklaminim, advokátska kancelária, Ipeľská 13, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica sp. zn. 1 Tp 10/2019 z 30. októbra 2019 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tost 40/2019 z 21. novembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. decembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon väzby [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta

porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) sp. zn. 1 Tp 10/2019 z 30. októbra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie špecializovaného súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Tost 40/2019 z 21. novembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je v súčasnosti v procesnom postavení obvineného v trestnom konaní za zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a za obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. c) a ods. 4 písm. c) Trestného zákona.

3. Sťažovateľ bol napadnutým uznesením špecializovaného súdu vzatý do väzby na základe návrhu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry“) sp. zn. VII/2 Gv 180/17/1000 z 29. októbra 2019 (ďalej len „návrh“), ktorý sa týkal obvineného sťažovateľa z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), ako aj ďalších spoluobvinených osôb.

4. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa z 31. októbra 2019 proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu. Sťažovateľ podrobne v ústavnej sťažnosti cituje z odôvodnenia jeho sťažnosti proti napadnutému uzneseniu špecializovaného trestného súdu, ako aj návrhu odôvodnenia prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry, ako aj z napadnutých uznesení týchto súdov.

5. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že napadnuté uznesenia špecializovaného súdu a najvyššieho súdu sú nedostatočne odôvodnené, odôvodnenia neobsahovali konkrétne skutočnosti odôvodňujúce existenciu väzobných dôvodov

vo vzťahu k jeho osobe, a sú preto nezákonné a nepreskúmateľné. Sú to len ich domnienky, ničím nepodložené obavy a podozrenia, ktoré nemôžu postačovať pre ich závery, že u sťažovateľa existujú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku. Tvrdí, že všeobecné súdy nepostupovali v jeho veci s osobitnou starostlivosťou, čím bolo porušené jeho právo podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru. Takisto bolo porušené jeho:

- právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy,
- právo na rozhodnutie o zákonnosti väzby bez zbytočných priťahov v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 17 ods. 2 v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy,
- právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania v zmysle čl. 5 ods. 3 dohovoru a čl. 17 ods. 1, 2 a 5 v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy,
- právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, na základe ktorého možno vziať do väzby iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom.

6. Sťažovateľ uvádza, že sa nevie vyjadriť k zločineckej skupine a ani k ostatným spoluobvineným, pretože ich ani všetkých osobne nepozná, a v ústavnej sťažnosti spochybňuje aj výpoveď svedka [REDACTED], ako aj ďalších svedkov. K väzobnému dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažovateľ uviedol, že je bezúhonný občan, ktorý má legálny zdroj príjmu a vedie usporiadaný rodinný život, a preto nie je žiadna odôvodnená obava, že by mal pokračovať v trestnej činnosti.

7. Napokon sťažovateľ namieta aj to, že pred tým, ako bolo vo vzťahu ku sťažovateľovi začaté a vznesené obvinenie (28. október 2019), došlo k spojeniu trestných vecí zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny s trestnou vecou obzvlášť závažného zločinu vydierania (25. október 2019), v ktorých bolo začaté trestné stíhanie proti neznámemu páchatelovi, čo dikcia § 21 ods. 3 v spojení s § 18 ods. 1 Trestného poriadku v prípravnom konaní neumožňuje a nepripúšťa, preto aj všetky výsluchy svedkov nie je možné použiť pre vznesenie obvinenia proti sťažovateľovi. Absentuje u neho tak aj materiálna stránka väzby, ako aj dôvodnosť samotného uznesenia o vznesení obvinenia. Ďalej poukázal na skutočnosť, že uznesenie o spojení vecí mu nebolo doručené pred a ani po vznesení obvinenia, čo nie je možné pokladať za procesne spôsobilé.

8. Na základe uvedenej sťažostnej argumentácie sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd po prijatí jeho ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej rozhodol takto:

Špecializovaný trestný súd a najvyšší súd

„... porušili práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Ústavy...“

... porušili práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 17 ods. 2 v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy .

... porušili práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru a čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy..

... porušili práva sťažovateľa podľa s čl. 17 ods. 5 Ústavy...“.

Zároveň sťažovateľ navrhol zrušenie oboch napadnutých uznesení, ako aj jeho prepustenie z väzby na slobodu.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

15. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

16. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

19. Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane na základe postupu stanoveného zákonom:

c) zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody na účely predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak je to dôvodne považované za potrebné za účelom zabránenia spáchaniu trestného činu alebo úteku po jeho spáchaní;...

20. Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania.

21. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu označených základných práv (body 1, 5 a 8, 14 až 21) napadnutým uznesením špecializovaného súdu

22. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu ústavný súd konštatuje, že z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže (resp. mohol) domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto ústavnú sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie. Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu po zistení nedostatku právomoci v konaní pred ústavným súdom už nie je potrebné skúmať, či sú alebo nie sú splnené ďalšie procesné podmienky. Tomuto postupu totiž bráni zistený nedostatok neodstrániteľnej procesnej prekážky spočívajúci v nedostatku právomoci ústavného súdu (I. ÚS 401/2019).

23. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

24. Sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ju zamietol. Sťažovateľ teda využil možnosť podania riadneho opravného prostriedku proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu, o ktorom bolo aj rozhodnuté. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ mal k dispozícii právny prostriedok na ochranu svojich základných práv (ktorý aj využil), o ktorom bol oprávnený rozhodnúť najvyšší súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

25. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2 K namietanému porušeniu označených základných práv (body 1, 5 a 8, 14 až 21) napadnutým uznesením najvyššieho súdu

26. Ústavný súd pred samotným posúdením opodstatnenosti sťažnostných námietok týkajúcich sa napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že sťažovateľ medzi namietanými právami označil aj základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd však v danej súvislosti dáva do pozornosti svoju konštantnú judikatúru, v zmysle ktorej implicitnou súčasťou čl. 17 ústavy sú aj záruky práva na spravodlivé súdne konanie vyjadrené v čl. 46 ods. 1 ústavy obsahujúce základné procesné atribúty práva na osobnú slobodu, ktoré zahŕňajú aj právo na spravodlivé súdne konanie pri pozbavení osobnej slobody. Článok 17 ústavy týkajúci sa osobnej slobody obsahuje jej základné hmotné a tiež procesné atribúty vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení, a preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe je aplikovateľné toto špeciálne ustanovenie o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie o práve na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy). V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 17 ústavy.

27. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je okrem iného posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

28. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd považoval ústavnú sťažnosť v časti namietajúcej porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy za zjavne neopodstatnenú (m. m.

III. ÚS 682/2014, I. ÚS 401/2019), a preto ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

29. To isté je možné konštatovať aj o namietanom základnom práve podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré v ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutým uzneseniam špecializovaného súdu a najvyššieho súdu sťažovateľ, kvalifikovane zastúpený advokátom, riadne vôbec neodôvodnil a ani z jej obsahu sa na prvý pohľad nedá vyvodiť, že by v okolnostiach tejto veci malo dôjsť pri rozhodovaní o väzbe k porušeniu uvedeného základného práva. Preto aj túto časť ústavnej sťažnosti ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nespĺnenie zákonom ustanovených náležitostí.

30. Odhliadnuc od uvedeného, ústavný súd pristúpil k ústavnému prieskumu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v kontexte ostatných práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, t. j. základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu nadväzujúci na napadnuté uznesenie špecializovaného trestného súdu je dostatočne odôvodnený a nemožno ho považovať za nezákonný a nepreskúmateľný, tak ako to tvrdí sťažovateľ v rámci svojej sťažnostnej argumentácie v ústavnej sťažnosti v dôvodoch uvedených v bodoch 5 až 7.

31. Ústavný súd pri posudzovaní ústavných sťažností namietajúcich porušenie čl. 17 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej judikatúry, v zmysle ktorej čl. 17 ods. 2 ústavy vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05), pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je

zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (obdobne III. ÚS 271/07).

32. Z postavenia ústavného súdu ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti vyplýva, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu výlučne vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

33. Najvyšší súd v relevantných častiach napadnutého uznesenia aj vo vzťahu k sťažovateľovi (na strane 5 a 6 opísal jeho sťažnostné námietky proti napadnutému uzneseniu a návrhu prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry, ktoré opakuje aj v konaní pred ústavným súdom, pozn.) na strane 42 až 51 okrem iného uviedol: „*Preskúmaním predloženého spisového materiálu v rozsahu zodpovedajúcom rozhodnutiu o väzbe obvinených Najvyšší súd ďalej zistil, že skutkové zistenia uvedené v uznesení o vznesení obvinenia majú v tomto štádiu konania dostatočnú oporu v doposiaľ zabezpečených dôkazoch - najmä v listinných dôkazoch a výpovediach svedkov ([REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]) tak, ako na tieto dôkazy poukazuje aj sudca pre prípravné konanie.*

Vzhľadom na námietky obvinených, ktorými spochybňujú dôvodnosť ich trestného stíhania, považuje Najvyšší súd SR za potrebné na tomto mieste pripomenúť, že pri rozhodovaní o väzbe súdy nerozhodujú o vine, resp. nevine obvinených, ale posudzujú len to, či v danom štádiu trestného konania zistené skutočnosti dostatočne odôvodňujú

podozrenie, že konkrétna osoba je páchatel'om skutku, v ktorom sa vidí trestný čin. Existencia takéhoto dôvodného podozrenia pritom predpokladá, že sú dané skutočnosti alebo informácie, ktorými by bolo možné presvedčiť nezávislého a objektívneho pozorovateľa o tom, že sa dotyčná osoba mohla dopustiť trestného činu. Tieto skutočnosti, na ktorých sa podozrenie zakladá, však nemôžu byť na rovnakej úrovni ako skutočnosti potrebné k odôvodneniu odsúdenia, alebo i k podaniu obžaloby, čo je predmetom až ďalšej fázy trestného konania. Z toho zároveň vyplýva, že v konaní o väzbe súdy nehodnotia dôkazy s konečnou platnosťou. Takéto hodnotenie je totiž vyhradené až rozhodovaniu vo veci samej, ktoré v prípade postavenia obvinených pred súd nasleduje potom, čo bolo v súlade so zásadami bezprostrednosti a ústnosti vykonané celé dokazovanie.

Pokiaľ preto obvinení v podaných sťažnostiach namietali zákonnosť, resp. nezákonnosť dôkazov, takéto námietky sú vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti v tomto štádiu konania predčasné, lebo v rámci rozhodovania o väzbe nemôže súd vyvodzovať, ktoré dôkazy sú zákonné a ktoré nezákonné, pretože uvedené bude predmetom konania vo veci samej. Základným podkladom pre splnenie podmienky, či môže súd rozhodovať o väzbe, je ustanovenie § 72 ods. 2 Trestného poriadku - vznesenie obvinenia konkrétnej osobe, a to bolo podľa vyššie uvedeného uznesenia naplnené.

Najvyšší súd SR sa nestotožňuje s konštatovaním obvineného [REDAKOVANÉ] a ďalších o nepreskúmateľnosti odôvodnenia napadnutého uznesenia ale naopak, toto považuje aj vzhľadom na časový horizont za vyčerpávajúce a v dostatočnom rozsahu (tak, ako to predpokladá ustanovenie § 176 ods. 2 Trestného poriadku) vysvetľujúce všetky právne i skutkové úvahy a závery sudcu pre prípravné konanie, ktoré ho viedli k rozhodnutiu. K tomu sa žiada poznamenať, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov...

Po zistení, že v preskúmvanej veci je daná aj základná materiálna podmienka pre vzatie obvinených do väzby - dôvodné podozrenie zo spáchania skutkov kladených im za vinu - podrobil Najvyšší súd SR prieskumu záver Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica o existencii jednotlivých dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Trestného poriadku...

Nebolo možné sa stotožniť s dôvodom väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku u obvinených [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorý vyvodzoval prokurátor zo skutočnosti, že títo obvinení pri hrozbe vysokého trestu vzbudzujú dôvodnú obavu, že sa budú skrývať (strana 6 posledný odsek návrhu prokurátora na vzatie obvinených do väzby). Samotná hrozba vysokého trestu nie je totiž bez ďalšieho spôsobilým väzobným dôvodom. Na to, aby hrozba vysokého trestu bola dôvodom na tzv. útekovú väzbu, musia pristúpiť a predovšetkým byť preukázané aj iné skutočnosti, ktoré musia byť konkrétne a vyplývať z konania obvineného, prípadne z iných skutkových okolností, a možno z nich bezpečne vyvodiť, že existuje dôvodná obava, že pre hrozbu vysokého trestu by obvinený mohol ujsť alebo sa skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu (l. ÚS 187/20009 z 25. novembra 2009).“

34. Najvyšší súd k existencii väzobného dôvodu sťažovateľa podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku v podstatnom uviedol, že sa «stotožnil s názorom sudcu pre prípravné konanie a priklonil sa vo svojom názore k presvedčeniu prokurátora, že dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku je daný (v niektorých prípadoch nemusí byť člen zločineckej skupiny usvedčený z konkrétneho ďalšieho skutku, ktorý pre skupinu spáchal, pritom iné dôkazy môžu zreteľne a presvedčivo svedčiť o jeho príslušnosti ku skupine, jeho činnosti, či podporovaní skupiny za účelom naplnenia jej cieľov ako zločineckej skupiny). Obvinení [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] sú obvinení zo zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona v bode 1... Existujú konkrétne skutočnosti odôvodňujúce reálnu obavu, že obvinení budú pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, pretože ako už bolo uvedené ich aktívna činnosť pre skupinu sa datuje až do súčasnosti...

Bolo by zároveň popretím účelu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, ak by ostal bez povšimnutia tento väzobný dôvod pri štruktúrovaných skupinách, ktoré si dlhodobo budovali „medzi svojimi ľuďmi“ postavenie, zázemie, kontakty, iniciatívne získavali značné výhody aj vo vzťahoch s tretími osobami, ktoré by v prípade úplnej prirodzenej existenčnej slobody konali inak ako pod vplyvom (tlakom) zo strany

obvinených, takéto sklony k ovplyvňovaniu v tomto štádiu konania, po začatí trestného stíhania, sú výrazne posilnené a nemožno ich vylúčiť. Pôsobenie takýchto skupín je v demokratickej spoločnosti neakceptovateľné a je nevyhnutné ich eliminovať na minimum (nulová tolerancia) a aj elimináciou možného kolúzneho správania môže dôjsť k nastoleniu objektívnej pravdy, od vznesenia obvinenia prešiel cca jeden mesiac a jednotlivé procesné úkony sú stále realizované a vzhľadom na časový moment štádia trestného konania je dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného konania náležitý. Napokon o veľkom vplyve tejto skupiny svedčí aj skutočnosť, že sa im podarilo preniknúť a podľa uznesenia o vznesení obvinenia vtiahnuť medzi seba aj osobu z radov stavovskej organizácie (advokáta), čo svedčí o silnom postavení tejto skupiny a možnosti preniknúť medzi rôzne skupiny ľudí.

V danom prípade ide o zločineckú skupinu pozostávajúcu z jednotlivcov, ktorí ako celok mali patriť k skupine [REDAKOVANÉ] a u každého z nich existuje reálna obava ovplyvňovať jednotlivcov vo svoj prospech.

Ide v poradi o tzv. prvotné rozhodnutie o väzbe po vznesení obvinenia od 28. októbra 2019 a v prípade, ak všetky procesné úkony už budú v budúcnosti zrealizované a bude absentovať subjekt, ktorý by mal byť konkrétnym spôsobom zo strany obvinených ovplyvňovaný, nebude prítomný dôvod kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.».

35. Napokon k dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku najvyšší súd uviedol: «Z deviatich obvinených, pre ktorých navrhol prokurátor preventívnu väzbu, sudca pre prípravné konanie vyhovel návrhu prokurátora v plnom rozsahu a vzal do väzby z tohto dôvodu všetkých deviatich obvinených (sťažnosťou napadnutý výrok zo strany dotknutých obvinených).

Dôvody tzv. preventívnej väzby... vyplývajú predovšetkým zo samotného charakteru trestnej činnosti. Súd poukazuje, v zhode so sudcom pre prípravné konanie, na skutok pod bodom 6/ u obvinených [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorého spáchanie je naformulované do nedávneho obdobia („minimálne do 16. júna 2019“).

V tejto súvislosti sťažnostný súd pre úplnosť dodáva, že rozhodovanie o väzbe z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 Trestného poriadku sa odohráva vždy v rovine pravdepodobnosti (nie istoty) vo vzťahu k dôsledkom, ktoré môžu nastať, ak nebude obvinený vo väzbe.»

36. Ústavný súd k uvedenému konštatovaniu poukazuje aj na ďalšie skutočnosti, ktoré skúmal a zistil špecializovaný súd (vyplývajú z jeho napadnutého uznesenia špecializovaného súdu na stranách 14, 16, 20, 29 a 30), napr. že sťažovateľ mal patriť «*minimálne od roku 2009 až doposiaľ, do riadiaco - výkonnej zložky, ktorý prostredníctvom siete dilerov drog na bližšie nezistenom území, zabezpečoval príjem skupiny plynúci z drogovej trestnej činnosti,*

*... od presne nezisteného obdobia, minimálne do 16.06.2019 obv. [REDAKOVANÉ] a obv. [REDAKOVANÉ], ako členovia skupiny [REDAKOVANÉ] nútili osobne, ako aj prostredníctvom ďalších členov skupiny obv. [REDAKOVANÉ], obv. [REDAKOVANÉ] a obv. [REDAKOVANÉ] poškodeného [REDAKOVANÉ] k tomu, aby tento vypovedal na Okresnom súde v Dunajskej Strede v konaní vedenom pod č. konania 3T 73/2010 (ďalej len OS DS) nepravdu...», alebo sa svedkovi vyhrážali, že zaplatia «*nejaké narkomanky a tie budú krivo vypovedať, že im poškodený [REDAKOVANÉ] zneužil dcéry a takýmto spôsobom z neho spravia pedofila a zabezpečia jeho hospitalizáciu na psychiatrii...**

Práve s poukazom na praktiky zločineckej skupiny (vid' niektoré až brutálne spôsoby spáchania skutkov v uznesení o vznesení obvinenia) celkom reálne hrozí obava z toho, že obvinení po prepustení na slobodu budú pôsobiť najmä na spolupracujúcich svedkov, alebo niektorých spoluobvinených tak, aby došlo k želanej „zmene“ ich výpovedí v prospech členov zločineckej skupiny. Rovnako tak hrozí obava z pôsobenia aj na tých svedkov, ktorí by mohli svojou výpoveďou členov zločineckej skupiny taktiež usvedčiť, ale majú reálny strach z následnej odvety a z represii od členov zločineckej skupiny, ktorí zostanú na slobode. Takíto svedkovia nesmú mať obavu o svoje zdravie alebo dokonca život, že v prípade pravdivých výpovedí sa dočkajú odvety zo strany členov zločineckej skupiny, pokiaľ títo členovia budú na slobode.

Sudca pre prípravné konanie nad rámec argumentov prokurátora k väzobným dôvodom u obvinených podľa § 71 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku len

poukazuje na spôsoby, akým mali byť niektoré skutky spáchané. Práve v spôsobe ich vykonania možno vidieť kumuláciu väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku.

Už len tento veľmi stručný výpočet niekoľkých konaní aj členov zločineckej skupiny, pričom zatiaľ k poslednému skutku malo dôjsť ešte len 16.06.2019 má dostatočne výpovednú hodnotu v tom, že obvinení sa zrejme v prípade ich ponechania na slobode nezastavia pred ničím, čo v skutočnosti neznamena nič iné ako zastrašovanie a ovplyvňovanie svedkov ako majú vypovedať a to aj konaním, ktoré vykazuje znaky pokračovania v páchaní trestnej činnosti.

Takúto argumentáciu sudca pre prípravné konanie uvádza nad rámec veľmi podrobnej argumentácie uvedenej prokurátorom na stranách 7 až 11 návrhu na vzatie všetkých obvinených do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku. Táto argumentácia už je veľmi podrobne uvedená v úvodnej časti odôvodnenia tohto uznesenia, túto si v plnom rozsahu sudca pre prípravné konanie osvojil a preto v podrobnostiach odkazuje na príslušnú časť tohto odôvodnenia a nie je potrebné ju znovu opakovať.».

37. Vzhľadom skutočnosť, že napadnuté uznesenie špecializovaného súdu a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu tvoria jeden celok (m. m. I. ÚS 379/2018, I. ÚS 161/2019), ústavný súd pri preskúmaní zákonnosti a ústavnosti pozbavenia slobody sťažovateľa vychádzal z oboch týchto rozhodnutí.

38. Nadväzujúc na už uvedené, ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nevykazuje znaky nezákonnosti a nespreskúmateľnosti, nie je v nesúlade s platnou právnou úpravou a zo záverov, ku ktorým najvyšší súd dospel pri posudzovaní podmienok väzby sťažovateľa, nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení Trestného poriadku, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je tak v súlade s ústavnoprávnymi požiadavkami, ktoré obmedzujú zákonnú možnosť a zákonné predpoklady pozbavenia osobnej slobody v rozsahu ústavných princípov vyjadrených v čl. 17 ústavy.

39. Ústavný súd pripomína, že v prípadoch namietajúcich porušenie základného práva na osobnú slobodu je obzvlášť zdržanlivý. Ústavný súd musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02). Do obsahu právomoci ústavného súdu teda v zásade nepatrí preskúmať postup (hodnotenie) všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup môže preskúmať len opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je uspošobený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov (IV. ÚS 83/03), čo sa aj stalo.

40. Ústavný súd vníma námietky sťažovateľa v bode 5, zároveň však poukazuje na časť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, v ktorom sa najvyšší súd zaoberal existenciou väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku pri tzv. „štruktúrovaných skupinách“ (pozri stranu 48).

41. Napokon aj Európsky súd pre ľudské práva judikoval, že v prípadoch organizovanej trestnej činnosti alebo gangov je často vysoké riziko, že zadržaný, ak by bol prepustený na slobodu, bude vyvíjať nátlak na svedkov alebo ďalších obvinených, alebo inak mariť konanie (rozsudok vo veci Štvrtecký proti Slovensku z 5. 6. 2018, sťažnosť č. 55844/12, bod 61; tiež rozsudok Podeschi proti San Marínu z 13. 4. 2017, sťažnosť č. 66357/14, bod 149). Odôvodnenie existencie väzobného dôvodu všeobecným rizikom vyplývajúcim z organizovanej povahy údajnej trestnej činnosti môže byť akceptované ako základ na väzobné stíhanie v počiatočných fázach konania (rozsudok Górski proti Poľsku zo 4. 10. 2005, sťažnosť č. 28904/02, bod 58) a za určitých okolností aj na následné

predĺženie väzby (rozsudok Celejewski proti Poľsku zo 4. 5. 2006, sťažnosť č. 17584/04, bod 37).

42. Ústavný súd tiež zistil, že námietka spočívajúca v spojení vecí (bod 7) v žiadnom prípade nemôže dosiahnuť takú intenzitu porušenia označených základných práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru, aby si vyžadovala vzhľadom na už uvedené skutočnosti ingerenciu ústavného súdu.

43. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť v danej časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde tiež ako zjavne neopodstatnenú.

44. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa už ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v neúplnom a neurčitom petite (pozri bod 8) jeho ústavnej sťažnosti, rozhodovanie ktorých je podmienené iba vyslovením porušenia označených základných práv alebo slobôd, k čomu však v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18 . februára 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu